

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.023.08.2016

P/16/092

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

Trzebownisko 22, 36-001 Trzebownisko

T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06

lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/092 – Funkcjonowanie świetlic szkolnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Paweł Adamski, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LRZ/119/2016 z dnia 30 września 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa Nr 15 w Przemyślu, ul. Wincentego Pola 5, 37-700 Przemyśl, zwana dalej „Szkołą”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Artur Mykita, Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 15 w Przemyślu od dnia 1 września 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

W ocenie¹ Najwyższej Izby Kontroli organizacja zajęć świetlicowych w Szkole, w okresie objętym kontrolą² stwarzała podstawy do sprawowania właściwej opieki nad uczniami.

Szkoła posiadała wiedzę na temat zainteresowań i potrzeb rozwojowych uczniów uczęszczających do świetlicy, źródłem której były m.in. przeprowadzone ankiety wśród rodziców oraz uczniów klas trzecich, jak również bieżące rozmowy i obserwacje uczniów, kontakty z rodzicami i opiekunami. Utworzone na tej podstawie m.in. tematyczne grupy wychowawcze (od 9 do 16) zapewniały dzieciom możliwość zaspokajania i rozwijania swoich zainteresowań czy potrzeb rozwojowych (np. „Kółko teatralne; „Kółko matematyczne”).

Po przeprowadzeniu w dniu 28 października 2016 r. kontroli doraźnej „w zakresie prawidłowości organizacji, prowadzenia i wyposażenia świetlicy szkolnej w publicznej szkole podstawowej”, Podkarpacki Kurator Oświaty stwierdził, iż świetlica szkolna funkcjonowała zgodnie z przepisami prawa. Kontrolujący stwierdził również, iż świetlica zapewniała dzieciom właściwą opiekę i realizowała zajęcia zgodnie z ich potrzebami i zainteresowaniami. Świetlica była dobrze wyposażona w pomoce dydaktyczne, sprzęt i materiały umożliwiające prowadzenie zajęć oraz organizację czasu wolnego dziecka. Liczba uczniów podczas zajęć u jednego wychowawcy w świetlicy nie przekraczała 25. Szkoła posiadała kryteria dotyczące podziału uczniów w świetlicy na grupy wychowawcze, które były tworzone po zdiagnozowaniu potrzeb i zainteresowań uczniów. Diagnozę potrzeb i zainteresowań uczniów (z dwóch grup wychowawczych) przeprowadzono na podstawie: ankiety uczniów, ankiety rodziców, wywiadów z rodzicami, wywiadów

¹ NIK stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Od 1 września 2014 r. do 13 stycznia 2017 r.

z uczniami oraz informacji wychowawców i nauczycieli. Zajęcia świetlicowe rozwijały zainteresowania uczniów: językowe, plastyczne, sportowe, muzyczne, taneczne, informatyczne, czytelnicze, teatralne, rękodzielnicze, origami, techniczne, szachowe.

W Szkole zostały opracowane i przestrzegane pisemne zasady przyjmowania dzieci do świetlicy, Regulamin funkcjonowania świetlicy oraz procedury postępowania w sytuacjach organizacyjno-porządkowych np. przyprowadzania do i odbioru dzieci z świetlicy czy nieodebrania dziecka do godziny zamknięcia świetlicy. Wychowawcy świetlicy mieli możliwość ustalenia przyczyn, z powodu których uczeń zapisany na zajęcia świetlicowe, nie uczestniczy w nich.

Stan osobowy i liczba etatów wychowawców sprawujących opiekę nad uczniami w świetlicy, była odpowiednia do liczby grup wychowawczych (od 7 do 10), tworzonych na podstawie kryteriów wieku i przynależności klasowej uczniów. Stworzone zostały warunki, aby w każdym czasie, pod opieką jednego wychowawcy świetlicy, w grupie nie przebywało więcej niż 25 uczniów.

Zajęcia świetlicowe odbywały się w zdecydowanej większości w salach i pomieszczeniach w budynku Szkoły i w jej obrębie. Wyposażenie sal w sprzęt szkolny, materiały do nauki i wypoczynku stwarzało podstawy do realizacji programów zajęć świetlicowych, w zakresie zaspokajania potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów.

Dyrektor Szkoły sprawował nadzór nad funkcjonowaniem świetlicy szkolnej w formie przeglądu dzienników grup świetlicowych oraz obserwacji zajęć świetlicowych. Z obserwacji zajęć świetlicowych formułowane były uwagi dotyczące przebiegu zajęć, jak również ich mocne i słabe strony oraz wskazywane były obszary wymagające poprawy.

Szkoła po zmianie w 2014 r. ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³, kontynuowała i podjęła nowe działania w zakresie organizacji prowadzonych zajęć świetlicowych. Mając na uwadze postanowienia art. 67 ust. 5 wyżej wymienionej ustawy, zajęcia świetlicowe uwzględniały potrzeby edukacyjne oraz rozwojowe uczniów, ich możliwości psychofizyczne i zainteresowania oraz zapewniały prawidłowy rozwój fizyczny i możliwość odrabiania lekcji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja zajęć świetlicowych pod względem opieki nad uczniami

Opis stanu
faktycznego

1.1

W poszczególnych latach szkolnych: 2014/15; 2015/16 i 2016/17, na dzień 30 września do Szkoły uczęszczało odpowiednio 513, 537 i 477 uczniów, w tym uczniów klas 1-3 było 268, 305 i 267.

W świetlicy szkolnej, w poszczególnych latach szkolnych, na dzień 30 września liczba zatrudnionych i liczba etatów wynosiła (liczba etatów/liczba wychowawców):

- w roku szkolnym 2014/15 – 8,92/12;
- w roku szkolnym 2015/16 – 8,92/15⁴;
- w roku szkolnym 2016/17 – 10/13.

³ Dz. U. z 2015 r., poz. 2156 ze zm.

⁴ W tym jedna osoba przebywała na urlopie wychowawczym, druga na urlopie zdrowotnym.

Do świetlicy szkolnej, w latach szkolnych: 2014/15; 2015/16 i 2016/17, na dzień 30 września odpowiednio zapisanych było łącznie 264, 284 i 283 uczniów, w tym 202, 237 i 217 uczniów z klas 1-3.

Na dzień 30 września, liczba świetlicowych grup wychowawczych utworzonych na podstawie wieku i przynależności klasowej uczniów oraz grup utworzonych na podstawie zdiagnozowanych potrzeb i zainteresowań uczniów wynosiła odpowiednio:

- w roku szkolnym 2014/15 – 9 i 10;
- w roku szkolnym 2015/16 – 10 i 16
- w roku szkolnym 2016/17 – 10 i 13.

W okresie objętym kontrolą, świetlica szkolna pracowała od poniedziałku do piątku, w godzinach od 6.³⁰ do 17.⁰⁰.

W Szkole nie było zorganizowanego dowożenia uczniów na zajęcia szkolne i do domów, po ich zakończeniu.

W okresie objętym kontrolą, do dyrektora Szkoły nie wpłynęły skargi i wnioski, których przedmiotem byłoby funkcjonowanie świetlicy szkolnej.

(dowód: akta kontroli str. 4, 81-85)

1.2 Organizacja pracy świetlicy szkolnej

1.2.1

Statut Szkoły przyjęty uchwałą Rady Pedagogicznej z dnia 11 lutego 2014 r., w § 43 stanowił m.in., iż w świetlicy zajęcia są prowadzone w grupach wychowawczych liczących do 25 uczniów oraz że zasady korzystania ze świetlicy i stołówki, jak również pracę świetlicy regulują regulaminy stanowiące załączniki do Statutu Szkoły.

Regulamin organizacyjny Szkoły, w § 22 ust. 1 pkt 4 stanowił, iż do zadań kierownika świetlicy należy m.in. opracowanie rocznego planu pracy, tematyki tygodnia, planu pracy dnia.

Zasady funkcjonowania i pracy świetlicy szkolnej zostały określone Regulaminem pracy świetlicy szkolnej z dnia 3 listopada 2014 r. W Regulaminie zapisano m.in., że:

- świetlica szkolna jest czynna w godz. od 6³⁰ do 17⁰⁰;
 - świetlica spełnia funkcję opiekuńczo-wychowawczą względem zapisanych do niej uczniów, którzy muszą przebywać w Szkole dłużej ze względu na czas pracy rodziców, dojazd do Szkoły lub inne okoliczności wymagające zapewnienia uczniowi opieki w Szkole;
 - w pierwszej kolejności przyjmowani są uczniowie klas I-IV, których oboje rodzice pracują. Dzieci rodziców niepracujących oraz w uzasadnionych przypadkach uczniowie klas starszych mogą zostać przyjęci, gdy pozwoli na to liczba wolnych miejsc;
 - grupa wychowawcza liczy do 25 uczniów;
 - opieka wychowawcza w świetlicy obejmuje okres od przyjścia dziecka do Sali zajęć do wyjścia na lekcje oraz do domu pod opieką rodziców, starszego rodzeństwa lub opiekunów wymienionych w karcie zapisu. Samodzielne wyjście ucznia do domu jest możliwe tylko za pisemną zgodą rodziców lub opiekunów;
 - rodzice lub opiekunowie są zobowiązani do odebrania dzieci do godz. 17⁰⁰.
- W przypadku powtarzających się spóźnień, zespół wychowawców świetlicy, za zgodą dyrektora Szkoły może wykreślić ucznia ze składu wychowanków świetlicy;
- zespół wychowawców świetlicy może odmówić przyjęcia lub wypisać ze składu wychowanków ucznia, który swoim zachowaniem stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa innych dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 6)

W Szkole określone zostały pisemne „Procedury przyjsia uczniów do świetlicy” zgodnie z którymi:

- wychowawcy świetlicy przejmują opiekę nad uczniami od momentu ich przyjsia do świetlicy, do chwili wyjjsia na lekcje lub do domu;
- dzieci wysyłane są na lekcje na I zmianę:

klasy IV-VI o godz. 7⁴⁰,

klasy I-III o godz. 7⁴⁵,

a na II zmianę, na przerwie poprzedzającej rozpoczęcie zajęć;

- nauczyciel kończący lekcje w danej klasie (dotyczy klas I-III) sprowadza dzieci do świetlicy i przekazuje je z listą wychowawcy świetlicy. Dzieci odebrane od nauczyciela w drodze z klasy do świetlicy powinny być wykreślone z listy;

- wychowawca świetlicy przyjmuje dzieci przy drzwiach, sprawdza z listą i przejmuje pod swoją opiekę. Listy te są przechowywane w świetlicy przez okres miesiąca;

- nauczyciel świetlicy przekazuje dziecko po zakończeniu pobytu w świetlicy, pod opiekę rodzicom lub opiekunom prawnym, starszemu rodzeństwu, bądź osobom upoważnionym przez rodziców;

- uczeń może również wyjjsć samodzielnie do domu za pisemną zgodą rodziców.

(dowód: akta kontroli str. 9)

Procedury postępowania, w sytuacji nieodebrania dziecka ze świetlicy do godz. 17⁰⁰ określały, iż:

- wychowawca świetlicy kontaktuje się z rodzicami bądź opiekunami dziecka, wskazanymi w karcie zapisu dziecka do świetlicy;

- ustala jak najszybszy czas odbioru dziecka nie przekraczający 15 minut;

- gdy taka sytuacja się powtarza rodzic zostaje pouczony, iż w przypadku dalszego nieterminowego odbierania dziecka, może ono zostać przekazane pod opiekę odpowiednim organom (Policja);

- w sytuacji, gdy nauczyciel nie może nawiązać kontaktu z rodzicami bądź opiekunami dziecka, nauczyciel informuje dyrektora Szkoły i kierownika świetlicy o zaistniałej sytuacji;

- nauczyciel jest zobowiązany do wezwania Policji, w celu ustalenia miejsca pobytu opiekunów prawnych ucznia i zapewnienie mu dalszej opieki. Do czasu ustalenia miejsca pobytu dziecko pozostaje pod opieką nauczyciela i funkcjonariusza Policji. Po ustaleniu miejsca pobytu opiekunów, Policja w obecności nauczyciela przekazuje ucznia rodzicowi/opiekunowi;

- w przypadku braku możliwości niezwłocznego ustalenia miejsca pobytu rodziców/opiekunów, dziecko przekazywane jest Policji w celu zapewnienia opieki przez właściwy ośrodek opiekuńczo-wychowawczy.

(dowód: akta kontroli str. 10)

Szkoła posiadała również procedury postępowania w przypadku próby odebrania ucznia przez osobę, co do której zachodzi podejrzenie bycia w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem innych środków odurzających oraz w przypadku kradzieży.

W Szkole nie funkcjonowały pisemne procedury związane z informowaniem opiekunów o nieobecności uczniów na zajęciach świetlicowych oraz usprawiedliwianiem tych nieobecności.

(dowód: akta kontroli str. 6-10, 11-12)

1.2.2

Zasady zgłaszania i przyjmowania dziecka do świetlicy zostały określone „Procedurą przyjmowania uczniów do świetlicy szkolnej Szkoły Podstawowej Nr 15 w Przemyśle”, w której zapisano m.in.:

- przyjęcie dziecka do świetlicy następuje na podstawie pisemnego zgłoszenia rodziców/prawnych opiekunów w formie Karty Opieki Pozalekcyjnej, składanej corocznie u wychowawców świetlicy;
- zgłoszenia do świetlicy na kolejny rok szkolny dokonuje się do dnia 30 kwietnia roku poprzedzającego dany rok szkolny. Informacje o rozpoczęciu zapisów umieszczane są na stronie internetowej Szkoły oraz na szkolnych tablicach ogłoszeń;
- przyjęcie ucznia do świetlicy poprzedza rozpatrzenie wniosku (Karty Opieki Pozalekcyjnej) przez Komisję Kwalifikacyjną w składzie: zastępca dyrektora Szkoły, pedagog oraz zespół wychowawców świetlicy reprezentowany przez kierownika świetlicy;
- dzieci nieprzyjęte do świetlicy lub zgłaszające się po terminie naboru umieszczane są na liście rezerwowej. Umieszczenie na liście rezerwowej nie uprawnia dziecka do uczęszczania na świetlicę. Rodzice dzieci nieprzyjętych do świetlicy mogą zwrócić się do dyrektora Szkoły z prośbą o ponowne rozpatrzenie wniosku, uzasadniając prośbę;
- rezygnację z miejsca w świetlicy rodzic zobowiązany jest zgłosić wychowawcy świetlicy z miesięcznym wyprzedzeniem.

(dowód: akta kontroli str. 7)

„Karta opieki pozalekcyjnej – forma opieki: świetlica”, na podstawie której w okresie objętym kontrolą podejmowana była przez Dyrektora Szkoły decyzja o przyjęciu ucznia do świetlicy zawierała następujące dane i informacje do wypełnienia przez osobę zgłaszającą ucznia:

- imię, nazwisko, datę urodzenia i adres zamieszkania ucznia;
- telefony kontaktowe;
- imiona i nazwiska rodziców (opiekunów prawnych), miejsca pracy matki i ojca;
- osoby upoważnione do odbierania ucznia ze świetlicy (maksymalnie trzy osoby z określeniem stopnia pokrewieństwa, a w przypadku dzieci również wiek);
- inne informacje o uczniu (problemy zdrowotne itp.).

Ponadto Karta zawierała deklaracje opatrzone podpisem opiekuna prawnego (osoby składającej Kartę) ucznia oraz datą, o treściach:

- „Wyrażam zgodę na uczestnictwo mojego syna/córki w wycieczkach oraz wyjściach organizowanych przez nauczycieli świetlicy”;
- „Wyrażam zgodę na publikowanie podstawowych danych osobowych, a także na publikację wizerunku zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (...) na stronach internetowych szkoły, lokalnych mediach oraz w związku z udziałem dziecka w konkursach”;
- „Jednocześnie potwierdzam, że zapoznałem/łam się z regulaminem świetlicy (zamieszczonym na odwrocie karty zapisu) oraz przyjmuję jego postanowienia”.

Karty opieki pozalekcyjnej nie zawierały żadnych deklaracji ze strony rodziców/opiekunów prawnych ucznia w sprawie wnoszenia opłat w związku z pobytem ucznia w świetlicy czy funkcjonowaniem świetlicy.

W okresie objętym kontrolą do świetlicy zostały zakwalifikowane wszystkie dzieci, których opiekunowie złożyli Karty zgłoszeniowe.

Analiza wszystkich 303 Kart zgłoszeniowych w roku szkolnym 2015/2016 wykazała, iż w 21 Kartach, w punkcie „Inne informacje o uczniu (problemy zdrowotne itp.)” rodzic lub opiekun prawny dokonał wpisów o stanie zdrowia ucznia.

Analiza zapisów dotyczących stanu zdrowia w 10 Dziennikach zajęć w świetlicy szkolnej, prowadzonych w roku szkolnym 2015/2016 i porównanie ich treści z zapisami w wyżej wymienionych 21 Kartach wykazała, że zapisy te są tożsame i naniesione w punkcie 5 każdego Dziennika, w kolumnie „Informacja o problemach rozwojowo-zdrowotnych”.

(dowód: akta kontroli str. 13-14)

Szkoła nie przyjęła pisemnych procedur badania oczekiwań rodziców w zakresie form spędzania przez dziecko czasu w świetlicy.

W roku szkolnym 2014/15 Szkoła przeprowadziła wśród rodziców i opiekunów uczniów uczęszczających do świetlicy ankietę. Spośród 120 egzemplarzy ankiety do Szkoły zostało zwróconych 91 wypełnionych druków. W większości, ankiety zostały wypełnione przez matki (79), ojców (9), babcie (2 osoby) uczniów.

Na pytania: „Czy Państwa dziecko wypowiada się na temat swojego pobytu w świetlicy? /pozytywnie/negatywnie/nie wiem” oraz „Czy Państwa dziecko jest zadowolone z kontaktu z nauczycielami? /tak/nie/nie wiem/” - wszyscy ankietowani odpowiedzieli odpowiednio na pytania: „pozytywnie” i „tak”.

„Czy Państwa dziecko czuje się bezpieczne podczas pobytu w świetlicy” pozytywnej odpowiedzi udzieliło 90 ankietowanych, natomiast jedna odpowiedziała: „nie wiem”.

Na pytanie na jakie cechy i zachowania swojego dziecka chcieliby ankietowani zwrócić szczególną uwagę, 72 osoby nie udzieliło żadnej odpowiedzi. Pozostałe osoby (od 2 do 5) wskazało na nieśmiałość; nadrucliwość i problem ze skupieniem się; trudności w relacjach z rówieśnikami; problemy z nauką. Pojedyncze osoby wskazały na zbyt częste wychodzenie dziecka do sklepiku szkolnego; brak zdyscyplinowania i samodzielności; zamiłowanie do śpiewu i tańca.

Na postawiony w pytaniu problem: „Co należałoby zmienić w świetlicy?”, 66 ankietowanych nie udzieliło żadnej odpowiedzi, zaś 20 zwróciło uwagę na zbyt małe pomieszczenie. 3 osoby uważało, że należałoby doposażyć świetlicę w większą liczbę puf, gier planszowych, kolorowanek. Po jednej osobie stwierdzało, że w świetlicy jest zbyt duży hałas oraz, że trzeba zmienić godziny otwarcia, „bo rodzice dłużej pracują”.

Na pytanie: „Inne uwagi i oczekiwania wobec świetlicy” 86 osób nie udzieliło żadnej odpowiedzi. Pozostałe osoby udzieliły odpowiedzi: „Zapewnić opiekę i bezpieczeństwo”; „Żadne, wszystko mi pasuje”; „Podzielenie dzieci na grupy wiekowe, tzn. dopasowanie wykonywanych zadań do ich możliwości”. Jedna osoba oczekuje, że świetlica zapewni pomoc w nauce i będzie dyscyplinować dziecko.

W roku szkolnym 2015/2016 w Szkole nie prowadzono badań nad oczekiwaniami opiekunów prawnych w zakresie form spędzania przez dziecko czasu na świetlicy szkolnej.

(dowód: akta kontroli str. 15-19)

1.3

Szkoła posiadała opracowane na lata szkolne 2013/14; 2014/15; 2015/16 i 2016/17 dokumenty pn. „Plan pracy opiekuńczo-wychowawczej w świetlicy Szkoły Podstawowej Nr 15 w Przemyślu”, zwane dalej Planami”. Plany zostały opracowane przez kierownika świetlicy szkolnej i zatwierdzone przez wicedyrektora Szkoły.

Analizie i porównaniu poddano zapisy w Planach na lata szkolne 2013/14 i 2015/16. Plany określały „Główne zadania do realizacji”, w podziale na: zadania ogólne; formy i środki realizacji zadania ogólnego; terminy, częstotliwość i osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań.

Jako zadania ogólne w Planach wyszczególniono:

1. Kształtowanie podstawowych nawyków współżycia w grupie, poprawnego zachowania, wzajemnej życzliwości.
2. Troska o psychiczne i fizyczne zdrowie dzieci.
3. Rozwój indywidualnych zainteresowań i twórczych zamiłowań.
4. Zapewnienie powodzenia szkolnego.
5. Współpraca świetlicy z wychowawcami klas oraz zaprzyjaźnionymi osobami i instytucjami.
6. Doskonalenie pracy Rady Pedagogicznej świetlicy.
7. Troska o mienie Szkoły, świetlicy, własne.

8. Zadania administracyjno-gospodarcze (tylko w planie na rok 2013/14),

9. Uczestnictwo dzieci w kulturze.

Zasadnicza różnica w zapisach Planów dotyczyła czasu pracy świetlicy, tj. w roku szkolnym 2013/14 świetlica była czynna w godz. 6³⁰ – 16⁰⁰, natomiast w roku szkolnym 2015/16 od godz. 6³⁰ do godz. 17⁰⁰.

(dowód: akta kontroli str. 20-35)

Analizie poddano zapisy dotyczące Planów pracy świetlicy, w czterech „Dziennikach zajęć w świetlicy szkolnej” (dwa z roku szkolnego 2013/14 oraz dwa z roku 2015/16). W roku szkolnym 2013/14 analizie poddano plan pracy grup wychowawczych numer I i V, w roku szkolnym 2015/16 grup wychowawczych nr VIII i X.

Określone w Planach pracy świetlicy „Zadania do realizacji na poszczególne miesiące” nie różniły się w sposób zasadniczy co do tematyki zajęć i celów jakie powinny być osiągnięte w wyniku ich realizacji.

(dowód: akta kontroli str. 36-47)

Plan pracy świetlicy na rok szkolny 2015/2016 nie określał wskaźników pozwalających stwierdzić, które cele zawarte w planie zostały zrealizowane a tym samym spodziewane rezultaty zostały osiągnięte.

W związku z powyższym, dyrektor Szkoły wyjaśnił: „Świetlica jest integralną częścią szkoły – w swojej programowej działalności realizuje cele i zadania szkoły ze szczególnym uwzględnieniem treści i działań opiekuńczo-wychowawczych przyjętych w planie pracy oraz w programie wychowawczym szkoły. Plan pracy świetlicy został opracowany w oparciu o obowiązujące przepisy, ankiety, obserwacje i wnioski wyrażające oczekiwania rodziców, uczniów i nauczycieli i nakreśla ogólne kierunki pracy świetlicy.

Dla badania realizacji założeń planu pracy świetlicy prowadzone są przez kierownika świetlicy obserwacje zajęć – według opracowywanego we wrześniu harmonogramu. Kryteria obserwacji zawarte są w arkuszu obserwacji.

Poza tym świetlica, jako integralna część szkoły, jest uwzględniona w planie nadzoru szkoły.

Prowadzona jest okresowa kontrola dokumentacji szkolnej, realizacji zajęć dodatkowych rozwijających zainteresowania, terapeutycznych oraz wynikających z potrzeb uczniów a sprawozdania z działalności opiekuńczo-wychowawczej świetlicy są przedstawiane i przekazywane do protokołu na zebraniach podsumowujących na zakończenie każdego semestru.

Według potrzeb organizowane są spotkania zespołu wychowawczego przy udziale pedagoga i psychologa szkolnego w sprawie rozwiązywania bieżących problemów, a sprawozdania i wnioski z działalności zespołu są przekazywane do protokołu rady Pedagogicznej.

Dodatkowo prowadzone są obserwacje doraźne, rozmowy z wychowawcami klas w kontekście postępów uczniów świetlicy w nauce, sprawnościach i zainteresowaniach, a także zachowaniach w różnorodnych sytuacjach szkolnych.

Rozmowy prowadzone są również z rodzicami i dotyczą m.in. zauważonych efektów oddziaływań edukacyjnych i wychowawczych.

Badana jest także efektywność prowadzonych działań rozwijających zainteresowania w oparciu o wyniki konkursów, w których biorą udział uczniowie, a także innych efektów (przygotowanych przedstawień, przeglądów artystycznych, występów, dekoracji itp.).

Wnioski z nadzoru i obserwacji oraz ewaluacja przeprowadzana w wybranych obszarach, służą jako podstawa do modyfikowania przebiegu procesów edukacyjnych i wychowawczych zachodzących w świetlicy oraz ich planowania w przyszłości”

(dowód: akta kontroli str. 421-423)

1.4

W okresie objętym kontrolą w Szkole, na stanowiskach wychowawców świetlicy było zatrudnionych:

- w roku szkolnym 2014/15 – 12 nauczycieli,
- w roku szkolnym 2015-16 – 15 nauczycieli, w tym dwoje przebywało na urloпах: macierzyńskim i zdrowotnym,
- w roku szkolnym 2016/17 – 13 nauczycieli

spośród których, w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 na pełnym etacie, tj. 26 godzin w tygodniu, obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych zatrudnionych było po 7 wychowawców, zaś w roku szkolnym 2016/2017, w pełnym wymiarze godzin pracowało w świetlicy 8 wychowawców.

Pozostali nauczyciele, wychowawcy byli zatrudnieni w niepełnym wymiarze godzin, tj. od 5 do 23 godzin zajęć tygodniowo.

W roku szkolnym 2011/2012 w Szkole było 5,93 etatu wychowawcy świetlicy, a w latach 2012/2013, 2013/2014 i 2014/2015 odpowiednio 7,0 etatów, 6,81 etatu i 8,92 etatu. W latach 2015/2016 i 2016/2017 w Szkole było 9,92 i 10 etatów wychowawcy świetlicy.

W ciągu ww. 6 lat szkolnych, etaty wychowawców świetlicy zajmowało łącznie 26 nauczycieli, spośród których, przez wszystkie ww. lata szkolne etaty wychowawców w świetlicy zajmowało 5 wychowawców. Ponadto:

- przez 5 z 6 ww. lat szkolnych, wychowawcami świetlicy było stale 2 nauczycieli;
- przez 4 z 6 ww. lat szkolnych wychowawcą świetlicy był stale 1 nauczyciel;
- przez 3 z 6 ww. lat szkolnych wychowawcami świetlicy było stale 3 nauczycieli;
- przez 2 z 6 ww. lat szkolnych wychowawcami świetlicy było stale 4 nauczycieli;
- przez rok z 6 ww. lat szkolnych wychowawcami świetlicy było stale 11 nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 48-51)

W okresie objętym kontrolą poza wychowawcami, funkcje opiekuńczo-wychowawcze w świetlicy nie były pełnione przez innych nauczycieli Szkoły. Szkoła nie zatrudniała asystentów wychowawcy świetlicy.

Łączny wymiar czasu pracy nauczycieli – wychowawców świetlicy w miesiącu kwietniu, w roku szkolnym 2015/2016 wynosił 1090,35 godziny, zaś tygodniowo – 260 godzin.

(dowód: akta kontroli str. 52-54)

1.5. Warunki lokalowe świetlicy

W Szkole, zajęcia świetlicowe odbywały się w dwóch salach świetlicowych, o łącznej powierzchni 97,47m², z których jedna znajdowała się na parterze a druga na II piętrze. Ponadto do prowadzenia zajęć wykorzystywanych było 6 sal lekcyjnych o pow. łącznej 277,01m², dwie sale komputerowe o pow. łącznej 82,07m², salę gimnastyczną o pow. 175,12m², stołówkę o pow. 53,58m². W sprzyjających warunkach atmosferycznych, zabawy i zajęcia sportowe organizowane były na szkolnych boiskach sportowych, placu zabaw, miasteczku ruchu drogowego czy w ogrodzie botanicznym.

W obydwu salach świetlicowych były wyodrębnione następujące strefy: porządkowa; kręgu; zabawy; nauki, gier i zabaw stolikowych; wystawy; nauczyciela. Wszystkie strefy były wyposażone w meble, sprzęt i wyposażenie adekwatne do funkcji, jakie powinna spełniać każda ze stref. W pomieszczeniach świetlicy znajdowały się apteczki pierwszej pomocy, wyposażone w podstawowe środki opatrunkowe.

Pomiędzy parterem a II piętrem budynku Szkoły, poręcze przy schodach były zabezpieczone elementami uniemożliwiającymi zsuwanie się/zjeżdżanie po nich. Dodatkowo schody posiadały zabezpieczenie przed wypadnięciem osoby z wyższego na niższy poziom.

Drzwi wejściowe do pomieszczeń świetlicowych (szer. 90cm/wys. 200 cm) nie posiadały progów.

Wszystkie punkty oświetleniowe były sprawne.

(dowód: akta kontroli str. 55-58, 59-77)

1.6. Finansowanie świetlic

1.6.1.

W okresie objętym kontrolą, na funkcjonowanie świetlicy szkolnej, w planach finansowych Szkoły zapisano:

- w 2014 r.
 - w projekcie planu finansowego kwotę 429 442 zł, co stanowiło 12,18% środków finansowych na działalność Szkoły (3 525 423 zł);
 - w planie finansowym zatwierdzonym przez Organ Prowadzący kwotę 403 917 zł, co stanowiło 12,43% środków finansowych na działalność Szkoły (3 249 578 zł);
 - w planie finansowym po zmianach kwotę 439 167 zł, co stanowiło 13,09% środków finansowych na działalność Szkoły (3 355 605 zł);
 - wykonanie planu finansowego w zakresie wydatków na działalność Szkoły, w tym świetlicy szkolnej zamknęło się kwotami ujętymi w planie po zmianach.
- w 2015 r.
 - w projekcie planu finansowego kwotę 554 191 zł, co stanowiło 14,84% środków finansowych na działalność Szkoły (3 734 571 zł);
 - w planie finansowym zatwierdzonym przez Organ Prowadzący kwotę 533 018 zł, co stanowiło 15,25% środków finansowych na działalność Szkoły (3 494 303 zł);
 - w planie finansowym po zmianach kwotę 550 458 zł, co stanowiło 14,37% środków finansowych na działalność Szkoły (3 829 491 zł);
 - wykonanie planu finansowego w zakresie wydatków na działalność świetlicy szkolnej zamknęło się kwotą 550 558 zł, co stanowiło 14,38% wykonanych wydatków na działalność Szkoły (3 828 378 zł).
- w 2016 r.
 - w projekcie planu finansowego kwotę 584 605 zł, co stanowiło 14,56% środków finansowych na działalność Szkoły (4 016 098 zł);
 - w planie finansowym zatwierdzonym przez Organ Prowadzący kwotę 599 991 zł, co stanowiło 116,04% środków finansowych na działalność Szkoły (3 740 895 zł);
 - w planie finansowym po zmianach /na dzień 30.09/ kwotę 610 749 zł, co stanowiło 15,83% środków finansowych na działalność Szkoły (3 858 993 zł);
 - wykonanie planu finansowego /na dzień 30.09/ w zakresie wydatków na działalność świetlicy szkolnej zamknęło się kwotą 467 585 zł, co stanowiło 15,50% wykonanych wydatków na działalność Szkoły (3 016 997 zł).

(dowód: akta kontroli str. 78-80)

1.6.2.

Dla określenia potrzeb finansowych świetlicy szkolnej przygotowywanych przez kierownika świetlicy brano pod uwagę następujące wskaźniki: zmianowy tryb pracy Szkoły wiążący się z koniecznością zapewnienia ciągłej opieki uczniom w godzinach 6.³⁰-17.⁰⁰, dopuszczalną liczbę uczniów pod opieką jednego wychowawcy (przy uwzględnieniu pensum wychowawcy świetlicy), ilość złożonych do dnia 30 kwietnia roku poprzedzającego Kart Opieki Pozalekcyjnej będących zgłoszeniem ucznia do świetlicy oraz ilość potencjalnych wychowanków świetlicy z przyszłych klas pierwszych w ujęciu szacunkowym. Dokonywano również analizy statystycznej poprzednich lat pod kątem istniejących tendencji. Możliwości lokalowe zaś dostosowywane były do potrzeb świetlicy.

Podstawą do ujęcia kwot w projektach planów finansowych świetlicy na lata: 2014, 2015, 2016 sporządzanych w październiku każdego roku poprzedzającego rok

budżetowy przez księgowość i kadry, było określenie liczby grup świetlicowych na dany rok szkolny, wskazanej przez Organ Prowadzący.

(dowód: akta kontroli str. 81-85)

Odnosnie różnic w kwotach wydatków na działalność świetlicy szkolnej w latach 2014-2016 ujętych w projektach planów a kwotami w planach zatwierdzonych przez Organ Prowadzący, Prezydent Miasta Przemysła Robert Choma wyjaśnił, iż: „Budżet miasta na dany rok budżetowy konstruowany jest przy zachowaniu wskaźników wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.), tj. art. 242, który determinuje wysokość wydatków bieżących oraz art. 243 mający wpływ na spłatę długu.

Mając na uwadze powyższe, plany finansowe poszczególnych jednostek oświatowych ustalane są mając na uwadze przedkładane przez jednostki wnioski, zatwierdzane arkusze organizacyjne, jak i w/w ograniczenia wprowadzane przepisami prawa, dlatego też występują różnice pomiędzy wielkościami wnioskowanymi a ostatecznie przyjętymi do budżetu, tak jak to ma miejsce w przypadku planów finansowych w rozdziale 85401 Szkoły Podstawowej Nr 15.

W trakcie roku prowadzona jest stała analiza wykonania planu i dokonywane (w miarę posiadanych środków finansowych) zwiększenia wydatków, aby nie dopuścić do wystąpienia zobowiązań wymagalnych oraz zapewnienia prawidłowej realizacji zadań obowiązkowych.

Należy zaznaczyć, że na koniec 2015 r. oraz III kwartału 2016 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne, natomiast zobowiązania wymagalne na koniec 2014 r. zostały w całości spłacone w 2015 r”.

(dowód: akta kontroli str. 86-88)

1.6.3.

W okresie objętym kontrolą, funkcjonowanie świetlicy szkolnej było finansowane wyłącznie z budżetu Gminy Miasto Przemysł.

(dowód: akta kontroli str. 80)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W objętych badaniem 303 wnioskach o przyjęcie do świetlicy, opiekunowie prawni uczniów wpisali choroby bądź inne ważne informacje dotyczące zdrowia i zachowania dziecka⁵. Wnioski zawierały zapis cyt.: „Wyrażam zgodę na publikowanie podstawowych danych osobowych, a także na publikację wizerunku zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (...) na stronach internetowych szkoły, lokalnych mediach oraz w związku z udziałem dziecka w konkursach”. Wnioski nie zawierały pisemnej zgody rodziców na przetwarzanie danych o stanie zdrowia ucznia (tzw. danych wrażliwych).

(dowód: akta kontroli str. 13-14)

Zgodnie z art. 7 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych⁶ przetwarzanie danych osobowych to operacje wykonywane na tych danych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych.

W myśl art. 27 ust. 1 w zw. z art. 27 ust. 2 pkt. 1 i pkt 2 ww. ustawy zabrania się przetwarzania danych o stanie zdrowia, chyba że osoba, której dane dotyczą

⁵ np. „wrodzona wada serca”; „atopowe zapalenie skóry”; „cukrzyca”; niedowidzenie na prawe oko”; „alergia”; „astma”; „uczulenie na sierść kota”; „padaczka odruchowa”.

⁶ Dz.U. z 2016 r., poz. 922.

wyrazi na to zgodę na piśmie, chyba że chodzi o usunięcie dotyczących jej danych lub przepis szczególny innej ustawy zezwala na przetworzenie takich danych bez zgody osoby, której dane dotyczą i stwarza pełne gwarancje ich ochrony.

Zgodnie z art. 20 z ustawy o systemie oświaty, w celu zapewnienia dziecku podczas pobytu w publicznej szkole odpowiedniej opieki, odżywiania oraz metod opiekuńczo-wychowawczych, rodzic dziecka przekazuje dyrektorowi szkoły uznane przez niego za istotne dane o stanie zdrowia, stosowanej diecie i rozwoju psychofizycznym dziecka.

Przetwarzanie przez szkołę danych wymienionych w art. 20 z ustawy o systemie oświaty (danych o zdrowiu ucznia), w sytuacji braku wyraźnej, pisemnej zgody rodzica na takie przetwarzanie oraz z uwagi na fakt, że przepis art. 20 z ustawy o systemie oświaty nie zezwala na ich przetwarzanie stanowi naruszenie art. 27 ust. 1 w zw. z art. 27 ust. 2 pkt 1 i pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych.

2. Prowadzone przez Szkołę dzienniki zajęć świetlicowych dla 10 grup, w roku szkolnym 2015/2016 zawierały informacje nie wymienione w § 11 rozporządzenia w sprawie dokumentacji, jak np. informacje o chorobach dzieci, datę i miejsce urodzenia ucznia, miejsce jego zamieszkania, rodzaj kontaktu z rodzicami i ich nr telefonów.

(dowód: akta kontroli str. 13-14)

W § 11 ust. 1 rozporządzenia w sprawie dokumentacji zapisano, że szkoła prowadzi dziennik zajęć w świetlicy, w którym dokumentuje się zajęcia prowadzone z uczniami w świetlicy w danym roku szkolnym. Do dziennika zajęć w świetlicy wpisuje się plan pracy świetlicy na dany rok szkolny, imiona i nazwiska uczniów korzystających ze świetlicy oraz oddział, do którego uczęszczają, a także tematy przeprowadzonych zajęć, oraz odnotowuje się obecność uczniów na poszczególnych godzinach zajęć (ust. 2).

Odnosnie treści dotyczących stanu zdrowia uczniów, zamieszczonych w Kartach i dziennikach zajęć w świetlicy, dyrektor Szkoły wyjaśnił: „Zapis o treści – „inne informacje o uczniu (problemy zdrowotne itp.)” w „Kartach opieki pozalekcyjnej, forma opieki – świetlica” ma na celu ochronę żywotnych interesów osoby, której dane dotyczą. Stanowi prośbę pomocną przy realizacji art. 20 z ustawy o systemie oświaty o brzmieniu: „W celu zapewnienia dziecku podczas pobytu w publicznym przedszkolu, publicznej innej formie wychowania przedszkolnego, publicznej szkole i publicznej placówce, o której mowa w art. 2, pkt. 7, odpowiedniej opieki, odżywiania oraz metod opiekuńczo – wychowawczych rodzic dziecka przekazuje dyrektorowi przedszkola, szkoły lub placówki uznane przez niego za istotne dane o stanie zdrowia, stosowanej diecie i rozwoju psychofizycznym dziecka”.

Po stronie rodzica (opiekuna) leży decyzja, czy chce ujawnić dane dotyczące dziecka, gdyż brak odpowiedzi nie skutkuje odrzuceniem karty zgłoszenia dziecka do świetlicy szkolnej.

Dane o stanie zdrowia są przetwarzane jedynie przez osoby bezpośrednio zajmujące się uczniami, jak nauczyciele związani tajemnicą zawodową. Dostęp do dzienników mają jedynie: dyrekcja szkoły, kierownik świetlicy oraz wychowawca świetlicy. Dokumentacja, tzn. karty opieki pozalekcyjnej są przechowywane u kierownika świetlicy w zamkniętej szafce, natomiast dzienniki zajęć po zakończeniu roku szkolnego są poddawane archiwizacji”.

(dowód: akta kontroli str. 81-84)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Zdaniem NIK, zasadne jest pisemne uregulowanie w statucie Szkoły lub Regulaminie świetlicy, zasad usprawiedliwiania nieobecności dziecka na zajęciach świetlicowych oraz zasad przetwarzania przez Szkołę danych osobowych wrażliwych uczniów.

Wymienione zagadnienia stanowią istotny element w organizacji pracy świetlicy, dlatego wskazanym byłoby ich formalne uregulowanie.

Ocena częściowa

Szkoła określiła zasady odpowiedzialność za bezpieczeństwo uczestników zajęć świetlicowych oraz zasady przyjmowania na zajęcia i odbierania uczniów po zajęciach świetlicowych. W Szkole brak było pisemnych zasad informowania i usprawiedliwiania nieobecności dziecka na zajęciach świetlicowych. Szkoła badała oczekiwania rodziców związane z zajęciami świetlicowymi. W opracowanych przez Szkołę planach zajęć świetlicowych nie zostały określone wskaźniki, pozwalające stwierdzić, które cele zawarte w planie zostały zrealizowane, a spodziewane rezultaty osiągnięte. Warunki lokalowe do prowadzenia zajęć świetlicowych były właściwe.

2. Uwzględnianie podczas zajęć świetlicowych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów

Opis stanu
faktycznego

2.1

2.1.1 – 2.1.3

W Szkole nie zostały opracowane pisemne zasady zdiagnozowania potrzeb uczniów, rozpoznawania ich zainteresowań i określania zajęć zapewniających ich prawidłowy rozwój fizyczny. Grupy wychowawcze w świetlicy były tworzone w oparciu o kryterium wieku uczniów i ich przynależności klasowej.

W Szkole podejmowane były działania w celu zdiagnozowania potrzeb i rozpoznawania zainteresowań uczniów a tym samym opracowania i realizowania programu zajęć świetlicowych odpowiadającemu tym oczekiwaniom.

W roku szkolnym 2014/2015, wśród rodziców i opiekunów uczniów uczęszczających do świetlicy została przeprowadzona ankieta, o której mowa w pkt 1.2.2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego. Na ankietę odpowiedziało 91 osób. Pytanie nr 6 w ankiecie brzmiało: „Proszę zaznaczyć, w których zajęciach Państwa dziecko brałoby najchętniej udział (proszę podkreślić wybrane zajęcia): teatralne, taneczne, dekoupage, origami, witraże, tworzenie kwiatów z bibuły, konkursy, malowanie farbami, rysowanie, kolorowanie, lepienie (z plasteliny, masy solnej, gipsu), wycinanie, sklejanie, nauka i śpiewanie piosenek, zabawy ruchowe przy muzyce, czytanie przez nauczyciela książek, bajek, wierszy, czytanie samodzielne, opowiadania nauczyciela, zabawy i gry na boisku szkolnym, zabawy i gry stolikowe, zajęcia relaksacyjne, spacer, zabawy na placu zabaw, rozwiązywanie i układanie krzyżówek, łamigłówek, gry planszowe, odrabianie prac domowych, zabawy klockami, układanie puzzli, zabawy dzieci w kręgu, rozmowy z nauczycielami, rozmowy i zabawy z kolegami, oglądanie bajek i filmów w TV i na video”.

Najchętniej i najczęściej wybieranymi zajęciami były gry i zabawy na boisku szkolnym, taneczne, origami, zabawy w kręgu, relaksacyjne, teatralne, zabawy ruchowe przy muzyce, gry planszowe, oglądanie bajek i filmów, zabawy z klockami, rozwiązywanie krzyżówek, witraże, tworzenie kwiatów z bibuły, malowanie, rysowanie, wycinanie, lepienie, śpiewanie, konkursy, zabawy i rozmowy z kolegami,

spacery. Kilka osób zaznaczyło czytanie samodzielne lub czytanie przez nauczyciela i odrabianie zadań.

(dowód: akta kontroli str. 15-19)

W roku szkolnym 2015/16 w Szkole została przeprowadzona ankieta wśród 35 uczniów klas trzecich, uczęszczających do świetlicy. Ankieta zawierała 32 pytania, z których 16 dotyczyło bezpośrednio zagadnień związanych ze świetlicą, 5 odnosiło się do klasy i Szkoły a 11 miało charakter ogólny. Na podane przykładowo poniżej pytania ankietowe, uczniowie udzielili odpowiedzi:

- Czy chętnie chodzisz do świetlicy? – tak/17; często/7; rzadko/5; nie/1 uczeń;
- Czy chętnie bierzesz aktywny udział w zajęciach organizowanych w świetlicy? – tak/15; często/6; rzadko/10; nie/3 uczniów;
- Czy w świetlicy czujesz się bezpiecznie – tak/27; często/7; nie/1 uczeń;
- Czy odrabiasz w świetlicy zadania domowe – tak/7; często/7; rzadko/16; nie/5 uczniów;
- Czy masz możliwość odpoczynku w świetlicy – tak/10; często/8; rzadko/13; nie/4 uczniów;
- Czy masz odpowiednie materiały do pracy w świetlicy – tak/20; często/9; rzadko/3; nie/3 uczniów;
- Czy podoba ci się wystrój świetlicy – tak/34; nie/1.

Na podane niżej pytania ankietowe o charakterze otwartym, ankietowani uczniowie udzielili odpowiedzi (wybór wielokrotny):

- Jakie zajęcia organizowane w świetlicy lubisz najbardziej? – plastyczne/19; origami/18; komputerowe/16; wycieczki/15; muzyczne/6; zabawy na boisku/6; taneczne/5; przyrodnicze/5; teatralne/3; zajęcia z grami planszowymi/1 uczeń;
- Jakie swoje zainteresowania chciałbyś rozwijać w świetlicy? – plastyczne/10; origami/8; przyrodnicze/6; muzyczne/5; taneczne/4; żadnych/4; grę w warcaby/2; sportowe, teatralne, naukowe/po 1 uczniu;
- Co chciałbyś zmienić w świetlicy? – nic/15; powiększyć/7; żeby było ciszej/8; kupić większy telewizor/1; żeby dzieci były grzeczne/1;

(dowód: akta kontroli str. 89-98)

W ramach realizacji zadania wskazanego w planach nadzoru pedagogicznego Szkoły na lata szkolne 2014/2015 i 2015/2016, tj. „Podniesienie jakości edukacji poprzez efektywną i skuteczną działalność edukacyjną, zapewniającą każdemu dziecku/uczniowi zarówno zdolnemu jak i z różnymi niepełnosprawnościami czy deficytami rozwój i odnoszenie sukcesów na miarę możliwości i potrzeb”, w sprawozdaniach dyrektora Szkoły ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego za lata szkolne 2014/2015 i 2015/2016 zapisano odpowiednio: „Ustalono zainteresowania uczniów i na tej podstawie przygotowano ofertę zajęć pozalekcyjnych” oraz „Rozpoznano zainteresowania, talenty i oczekiwania uczniów”. W sprawozdaniu za rok szkolny 2014/2015 zapisano również, iż w stosunku do najmłodszych uczniów Szkoły, „nauczyciele rozpoznawali talenty i zainteresowania uczniów poprzez obserwację, ogląd wytworów ucznia oraz wspólnie przeprowadzoną z rodzicami diagnozę”.

(dowód: akta kontroli str. 99-122)

2.1.4

W roku szkolnym 2015/2016 w „Procedurze tworzenia grup wychowawczych świetlicy” zapisano, iż wszystkie zaakceptowane wnioski o przyjęcie dziecka do świetlicy szkolnej („Karty opieki pozalekcyjnej”) poddane zostaną analizie przez kierownika świetlicy pod kątem wieku uczniów oraz klas, do których uczęszczają. Biorąc pod uwagę kryterium organizacyjne, tworzone są grupy wychowawcze, których uczestnikami są w miarę możliwości uczniowie tej samej klasy. Jeśli

liczebność uczniów tej samej klasy nie pozwala na utworzenie grupy, dołączeni zostają uczniowie innej klasy.

(dowód: akta kontroli str. 8)

W wyżej wymienionym roku szkolnym, w Szkole zostało utworzonych 16 grup wychowawczych w oparciu o kryteria inne, niż wiek i przynależność klasowa uczniów. Nazwy tych grup oraz tematyka zajęć realizowanych w poszczególnych grupach wskazywała, że przy ich tworzeniu brane były pod uwagę zainteresowania i potrzeby uczniów, którzy uczęszczali na zajęcia. Uczniowie tworzący przedmiotowe grupy byli równocześnie uczestnikami grup utworzonych w oparciu o kryteria wieku i przynależności klasowej. Zajęcia w ww. 16 grupach prowadzili wyłącznie wychowawcy świetlicy.

Nazwy poszczególnych grup wychowawczych to: „Kółko matematyczne”; „Kółko teatralne”; „Sprawne ręce – sprawna głowa”; „Zajęcia plastyczno-techniczne”; „Zajęcia artystyczne”; „Klub Młodego Przyrodnika”; „Kółko plastyczne”; „Zajęcia logopedyczne”; „Kółko origami, ozdoby z papieru”; „Zajęcia korekcyjno-wyrównawcze”; „Warsztaty origami”; „Zajęcia rozwijające czytanie ze zrozumieniem”; „Kółko edukacji matematycznej”; „Zajęcia plastyczne”; „Kółko edukacji polonistycznej”; „Kółko recytatorskie”; „Nauczanie i doskonalenie pływania”. Poszczególne grupy liczyły od 2 do 22 uczniów.

(dowód: akta kontroli: str. 123)

2.1.5

W dniu 28 października 2016 r. Kuratorium Oświaty w Rzeszowie przeprowadziło w Szkole, na zlecenie NIK, kontrolę doraźną „w zakresie prawidłowości organizacji, prowadzenia i wyposażenia świetlicy szkolnej w publicznej szkole podstawowej”, zwaną dalej „kontrolą doraźną KO”.

W opisie ustalonego w trakcie kontroli doraźnej stanu faktycznego zapisano m.in., iż 282 uczniów korzystających z zajęć świetlicowych zostało podzielonych na 10 grup wychowawczych. Liczba uczniów podczas zajęć u jednego wychowawcy w świetlicy nie przekracza 25. Szkoła posiadała kryteria dotyczące podziału uczniów w świetlicy na grupy wychowawcze, które były tworzone po zdiagnozowaniu potrzeb i zainteresowań uczniów. Diagnozę potrzeb i zainteresowań uczniów (z dwóch grup wychowawczych) przeprowadzono na podstawie: ankiety uczniów, ankiety rodziców, wywiadów z rodzicami, wywiadów z uczniami oraz informacji wychowawców i nauczycieli.

Organizując zajęcia świetlicowe, Szkoła uwzględniła następujące potrzeby uczniów: specyfika czasu pracy rodziców, zainteresowania uczniów, możliwości psychofizyczne dzieci, pomoc w odrabianiu lekcji, prawidłowy rozwój fizyczny uczniów, specyficzne potrzeby edukacyjne, potrzeby rozwojowe uczniów.

Zajęcia świetlicowe rozwijały zainteresowania uczniów: językowe, plastyczne, sportowe, muzyczne, taneczne, informatyczne, czytelnicze, teatralne, rękodzielnicze, origami, techniczne, szachowe.

(dowód: akta kontroli str. 124-139)

2.1.5.1

Analizie poddano plany zajęć dwóch grup wychowawczych, utworzonych w oparciu o kryteria wieku i przynależności klasowej, w II semestrze roku szkolnego 2015/2016

Grupa „Numer VIII” liczyła 29 uczniów, w tym 23 z klasy pierwszej i 6 z klasy czwartej. Grupa „Numer X” liczyła 37 uczniów, w tym 15 z klasy trzeciej, 18 z klasy czwartej i z klas piątych 4 uczniów. Grupami opiekowało się odpowiednio dwóch i trzech nauczycieli-wychowawców.

Plany zajęć obu grup, na II semestr w roku szkolnym 2015/2016 nie różniły się w zasadniczy sposób co do tematów zajęć jak również ich realizacji w poszczególnych miesiącach (luty-czerwiec 2016 r.).

Tematykę realizowanych zajęć można ująć w grupy tematyczne, np.:

- zajęcia uwzględniające potrzeby edukacyjne
 - wyrabianie u uczniów poszanowania dla pracy Mam;
 - wyrabianie u uczniów zasad bezpieczeństwa w czasie zabaw;
 - kształcenie u uczniów zasad ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia;
 - wdrażanie uczniów do poszanowania przyrody;
- zajęcia uwzględniające potrzeby rozwojowe
 - wyrabianie wrażliwości uczniów na los zwierząt i ptaków zimą, doskonalenie spostrzegawczości i umiejętności wnikliwej obserwacji;
- zajęcia uwzględniające możliwości psychofizyczne
 - wdrażanie uczniów do wspólnej zabawy i wyrabianie umiejętności współdziałania w zespole. Ćwiczenie pamięci i koncentracji;
 - wyrabianie umiejętności wnikliwej obserwacji;
 - wdrażanie uczniów do uczestniczenia w zabawach, jako ciekawej formie spędzenia wolnego czasu;
- zajęcia rozwijające potrzeby uczniów
 - rozwijanie zainteresowania historią Przemysła i więzi emocjonalnych z miastem i przyrodą.

(dowód: akta kontroli str. 42-47, 178-179)

2.1.5.2

Analizie poddano plany zajęć dwóch grup świetlicowych, utworzonych w oparciu o zdiagnozowane potrzeby i zainteresowania, oraz realizację tych planów w II semestrze roku szkolnego 2015/2016.

Grupa świetlicowa „Kółko matematyczne”

Grupa została utworzona z 20 uczniów (19 z klasy II-iej i 1 uczeń z klasy I-iej). W roku szkolnym 2015/2016 zajęcia w ramach „Kółka matematycznego” były prowadzone na podstawie „Planu kółka matematycznego - rozwijającego logiczne myślenie i umiejętności matematyczne - *Oswoić matematykę*”. Powyższy Plan nie określał, jakie tematy zajęć powinny być zrealizowane w poszczególnych okresach np. semestrach czy miesiącach. Plan określał, iż zajęcia o charakterze edukacyjnym będą realizowane w wymiarze 1-2 godzin tygodniowo, w ciągu całego roku szkolnego.

Szczegółowy plan przewidywał realizację następujących zajęć:

- „Rozgrzewka matematyczna”,
- „Ważenie i mierzenie – sprawiedliwy podział, dzielenie z resztą”,
- „Własności ciągów liczb naturalnych”,
- „Własności liczb naturalnych i działań na nich”,
- „Geometria – figury na płaszczyźnie”,
- „Geometria – bryły”,
- „Liczby arabskie i rzymskie”,
- „Obliczenia kalendarzowe, zegarowe, pieniężne”,
- „Obliczenia miary i wagi – nowe jednostki wagi”,
- „Ułamki zwykłe i dziesiętne”,
- „Działania pisemne”,
- „Zadania nietypowe, niepełne i z mylną informacją”.

W II semestrze roku szkolnego 2015/2016, w ramach „Kółka matematycznego” zrealizowano 32 godziny zajęć. Tematy przeprowadzonych zajęć przedstawiały się następująco (przykładowo poniżej podano po trzy tematy z każdego miesiąca, od marca do czerwca 2016 r.):

- „Wielkie zakupy – powtarzamy jednostki monetarne”,
- „Wielkie zakupy – powtarzamy ułamki zwykłe i dziesiętne”,
- „Pizza smaczna i zdrowa, do tego ułamkowa”,
- „Powiększamy swoje oszczędności – mnożymy pisemnie”,
- „Dzielimy się z innymi – dzielenie pisemne”,
- „Tworzymy makietę miasta – wyobraźnia przestrzenna i odległości”,
- „Trenujemy na świeżym powietrzu – zabawy z zastosowaniem matematyki”,
- „Szukamy pana Matkę w otaczającym nas świecie – zastosowanie matematyki”,
- „Gry i zabawy edukacyjne”,
- „Mapa okolicy – przygotowujemy się do wycieczki” - kierunki, skala, legenda”,
- „Wyjście z mapą. Okolice Rynku Przemyskiego – lody. Matematyka jest wszędzie (odległość, ilość, czas, pieniądze, waga itd.)”,
- „Zakończenie zajęć z „królową nauk” – rozdanie dyplomów”.

(dowód: akta kontroli str. 140-157)

Grupa świetlicowa „Kółko teatralne”

Grupa została utworzona z 16 uczniów klas od III do VI-ej. W roku szkolnym 2015/2016 zajęcia w ramach „Kółka teatralnego” były prowadzone na podstawie planu zajęć, w którym w poszczególnych miesiącach II semestru, przewidziano realizację następujących tematów:

luty:

- „Praca nad spektaklem”,

marzec:

- „Praca nad dykcją i intonacją głosu”,
- „Ćwiczenia teatralne rozwijające wyobraźnię”,
- „Praca nad tekstem scenariusza”,

kwiecień:

- „Praca z tekstem scenicznym”,
- „Przygotowanie przedstawienia”,
- „Prezentacja przedstawienia”,

maj:

- „Wiedza o teatrze – zajęcia teoretyczne”,
- „Zajęcia teatralne w plenerze”,
- „Prezentacja przedstawienia”,

czerwiec:

- „Zabawy teatralne”,
- „Prezentacja przedstawienia”,
- „Wycieczka do Teatru „Maska” w Rzeszowie”.

Na realizację powyższych zajęć przewidziano 16 godzin.

W II semestrze roku szkolnego 2015/2016 w ramach „Kółka teatralnego” zrealizowano 17 godzin zajęć. Tematy przeprowadzonych zajęć przedstawiały się następująco (przykładowo poniżej podano po dwa tematy z każdego miesiąca, od marca do czerwca 2016 r.):

- „Zapoznanie dzieci z tekstem scenariusza p.t. *Jak Koszałek Opalek poszedł szukać wiosny*. Omówienie tekstu oraz głośne czytanie scenariusza.”,
- „Próba przedstawienia p.t. *Bajka o smutnym osiołku*.”,
- „Próba z kukielkami przedstawienia p.t. *O smutnym osiołku*. Przygotowanie do Szkolnych Prezentacji Artystycznych.”,
- „Próba, a następnie prezentacja przedstawienia p.t. *O smutnym osiołku* dla dzieci ze świetlicy.”,
- „Zabawy teatralne ćwiczące wyobraźnię. Ćwiczenia ruchowe przy muzyce.”,
- „Udział w XXIV Przeglądzie Szkolnych Form Teatralnych „Jarosławski Kacperek.”,
- „Głośne czytanie scenariusza p.t. *Jak Koszałek Opalek poszedł szukać wiosny*.”

W czerwcu 2016 r. uczniowie uczestniczyli w wycieczce do Teatru „Maska” w Rzeszowie.

(dowód: akta kontroli str. 158-173)

2.1.6

2.1.6.1

Analizie poddano realizację programu zajęć, wybranych losowo dwóch grup świetlicowych⁷, w miesiącu kwietniu 2016 r.

Tematy zadań do realizacji, zapisane w „Planach pracy świetlicy w roku szkolnym 2015/2016” na miesiąc kwiecień 2016 r., dla obydwu grup świetlicowych były takie same i dotyczyły:

- kształtowania świadomości ekologicznej,
- wdrażania do ochrony najbliższego otoczenia i całego środowiska,
- wyrabiania wrażliwości na zmiany zachodzące w przyrodzie,
- wdrażanie uczniów do wnikliwej obserwacji otoczenia,
- gry i zabawy,
- kształtowanie u uczniów właściwych nawyków higienicznych,
- wdrażanie dzieci do dbania o własne zdrowie – kształtowanie świadomości zdrowotnej,
- odrabianie lekcji.

Tematy zajęć przeprowadzonych w kwietniu 2016 r. w obydwu grupach, różniły się zarówno co do swojej treści jak i ich liczby.

W grupie „Numer VIII” (23 uczniów klas I-ch) zajęcia polegające na grach i zabawach zostały przeprowadzone w ciągu miesiąca 27 razy. Natomiast w grupie „Numer X” (przewaga klas III-ch i IV-ch) takich zajęć odbyło się 19.

(dowód: akta kontroli str. 174-175)

2.1.6.2

Analizie poddano realizację programu zajęć w miesiącu kwietniu 2016 r., wybranych losowo dwóch grup świetlicowych⁸.

Grupa świetlicowa „Kółko matematyczne”

W kwietniu 2016 r. zostało zrealizowanych 8 tematów zajęć, na które zostało przeznaczonych łącznie 12 godzin. Tematy i charakter poszczególnych zajęć wskazywały na ich przyporządkowanie do niżej wymienionych grup:

- zajęcia uwzględniające potrzeby edukacyjne (3 godziny)
 - „Rozdajemy prezenty – odejmujemy pisemnie”
 - „Powiększamy swoje oszczędności – mnożymy pisemnie”
 - „Dzielimy się z innymi – nauka dzielenia”
- zajęcia uwzględniające potrzeby rozwojowe (3 godziny)
 - Wyjście do Media Markt w ramach projektu społecznego „Odkryj dziecku technologię” pod hasłem „Zdrowie” - warsztaty
- zajęcia uwzględniające możliwości psychofizyczne (3 godziny)
 - „Tworzymy własne miasto – przygotowanie figur przestrzennych”
 - „Malujemy nasze budynki – pola figur płaskich, wycinanki”
 - „Tworzymy makietę miasta – wyobrażenia przestrzenna i odległości”
- zajęcia rozwijające potrzeby uczniów (3 godziny)
 - „Bajkowy wieczór filmowy dla uczniów”.

(dowód: akta kontroli str. 176)

⁷ Utworzonych na podstawie innych kryteriów niż zdiagnozowane potrzeby i określone zainteresowania uczniów, wybranych w pkt 2.1.5.1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego

⁸ Utworzonych w oparciu o potrzeby i zainteresowania uczniów, wybranych w pkt 2.1.5.2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego

Grupa świetlicowa „Kółko teatralne”

W kwietniu 2016 r. zostały zrealizowane 4 tematy zajęć, na które zostało przeznaczone łącznie 4 godziny. Tematy i charakter poszczególnych, zrealizowanych zajęć wskazywały na ich powiązanie z planem zajęć, opisanym w pkt 2.1.5.2 niniejszego wystąpienia. Tematy zajęć to:

- próba z kukielkami przedstawienia p.t. „Bajka o smutnym osiołku”. Przygotowanie do Szkolnych Prezentacji Artystycznych;
- czytanie scenariusza bajki o Koszałku Opalku z podziałem na role. Ćwiczenia dykcyjne;
- zabawy teatralne ćwiczące wyobraźnię dzieci. Krótkie wierszyki rymowane. Ćwiczenia oddechowe;
- próba, a następnie prezentacja przedstawienia "Bajka o smutnym osiołku" dla dzieci ze świetlicy.

(dowód: akta kontroli str. 177)

2.2

Przeprowadzone w trakcie kontroli oględziny zajęć grup świetlicowych wykazały, iż:

- zajęcia grup wychowawczych utworzonych na podstawie kryteriów wieku i przynależności klasowej uczniów (innych niż zdiagnozowane potrzeby i określone zainteresowania uczniów) były prowadzone w warunkach opisanych w pkt 1.6 niniejszego wystąpienia pokontrolnego. Zajęcia prowadzone w grupach polegały na odrabianiu zadań, grach i zabawach, czytaniu książek.

- **grupa świetlicowa „Kółko matematyczne”** – zajęcia prowadzone były w sali świetlicowej na II piętrze Szkoły, w poniedziałek 12 grudnia 2016 r., w godz. od 6⁴⁵ do 7³⁰. W zajęciach brało udział 7 uczniów. Temat zajęć: „Dodawanie i odejmowanie w zakresie 10”.

- **grupa świetlicowa „Kółko teatralne”** – zajęcia prowadzone były w sali lekcyjnej nr 16 na I piętrze Szkoły, w środę, 14 grudnia 2016 r., w godz. od 10¹⁵ do 11⁰⁰. W zajęciach brało udział 11 uczniów. Temat zajęć: „Calineczka. Próba za parawanem z kukielkami”. W sali nr 16 znajdował się sprzęt do realizacji przedstawień lalkowych w postaci parawanu (zasłony) oraz rekwizyty teatralne w postaci elementów inscenizacyjnych, lalek.

(dowód: akta kontroli str. 55-58)

Warunki lokalowe i wyposażenie świetlicy były odpowiednie do tematyki prowadzonych zajęć.

W zakresie bazy i wyposażenia świetlicy szkolnej, kontrola doraźna KO wykazała, iż w czasie zajęć świetlicowych grupy wychowawcze korzystają z: placu zabaw, boiska, sali gimnastycznej, pracowni komputerowej, sal lekcyjnych, miasteczka ruchu drogowego, stołówki oraz basenu i innych obiektów sportowych na terenie Przemysła.

Wskazano, iż wyposażenie świetlicy do prowadzenia zajęć zawiera: sprzęt audiowizualny, sprzęt sportowy, komputer z dostępem do Internetu, meble dostosowane do potrzeb uczniów, wydzielone miejsce do nauki, wydzielone miejsce do zabawy, materiały dydaktyczne.

W powyższym zakresie kontrola doraźna KO nie stwierdziła nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 124-139)

2.3

Struktura obecności ucznia/uczniów w Szkole.

Badanie zostało przeprowadzone na próbie 35 (11,6%) uczniów spośród populacji 303 (100%) uczniów zapisanych do świetlicy w roku szkolnym 2015/16. Uczniowie objęci badaniem uczęszczali do klas I-ych (11 uczniów), II-ich (12 uczniów), III-ich (9 uczniów) i IV-ych (3 uczniów).

W okresie objętym badaniem tj. od 4 do 8 kwietnia 2016 r., w stosunku do każdego badanego ucznia określony został:

- czas pobytu na lekcjach, na podstawie tygodniowego rozkładu zajęć lekcyjnych,
- czas pobytu w świetlicy, na podstawie wykazu obecności uczniów na poszczególnych godzinach zajęć w „Dziennikach zajęć w świetlicy szkolnej”.
- łączny czas pobytu objętych badaniem uczniów na lekcjach wyniósł 824 godziny,
- łączny czas pobytu w świetlicy uczniów objętych badaniem, który wyniósł 321 godzin,
- łączny czas pobytu 35 uczniów w Szkole (na lekcjach i w świetlicy), który wyniósł 1145 godzin.

W okresie od 4 do 8 kwietnia 2016 r., udział zajęć świetlicowych /321 godz./ w łącznym czasie pobytu uczniów w Szkole /1145 godz./ wyniósł 28,0%.

W dniach 4; 6; 7 i 8 kwietnia 2016 r. /bez wtorku 5.04/, udział zajęć świetlicowych /305 godz./ w łącznym czasie pobytu uczniów w Szkole /961 godz./ wyniósł 31,7%.

W trakcie badania stwierdzono również, iż 7 spośród 35 uczniów, w okresie objętym badaniem, nie uczestniczyło w zajęciach świetlicowych, pomimo obecności w tych dniach w Szkole na zajęciach lekcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 179,180)

Liczba uczniów pozostających pod opieką jednego nauczyciela.

Analizą objęto obecność na zajęciach świetlicowych wszystkich 303 uczniów zapisanych na zajęcia świetlicowe, którzy byli ujęci w „Dziennikach zajęć w świetlicy szkolnej” w okresach: od 29 lutego do 4 marca 2016 r. oraz od 4 do 8 kwietnia 2016 r.

W powyższych okresach, spośród 15 nauczycieli-wychowawców, opiekę nad uczniami w świetlicy faktycznie sprawowało 13 nauczycieli. Jedna wychowawczyni przebywała na urlopie wychowawczym, druga na urlopie zdrowotnym.

Analiza list obecności uczniów na świetlicy w każdym dniu, w poszczególnych godzinach wykazała, iż liczba uczniów uczestniczących w zajęciach świetlicowych wynosiła:

w okresie od 4 do 8 kwietnia 2016 r. (w nawiasach godzina zajęć świetlicowych)

- w poniedziałek
 - od 56 (9) do 161 (5) uczniów, nad którymi opiekę sprawowało odpowiednio 3-4 i 8-9 nauczycieli;
- we wtorek
 - od 4 (9) do 48 (4) uczniów, nad którymi opiekę sprawowało odpowiednio 5 i 4-5 nauczycieli;
- w środę
 - od 53 (8) do 143 (4) uczniów, nad którymi opiekę sprawowało odpowiednio 5 i 6-7 nauczycieli;
- w czwartek
 - od 61 (9) do 158 (5) uczniów, nad którymi opiekę sprawowało odpowiednio 5 i 11 nauczycieli;
- w piątek
 - od 50 (9) do 134 (4) uczniów, nad którymi opiekę sprawowało odpowiednio 4-5 i 6-8 nauczycieli.

w okresie od 29 lutego do 4 marca 2016 r. (w nawiasach godzina zajęć świetlicowych)

- w poniedziałek
 - od 25 (9) do 155 (5) uczniów, nad którymi opiekę sprawowało odpowiednio 3 i 10 nauczycieli;
- we wtorek

- od 38 (9) do 127 (4) uczniów nad którymi opiekę sprawowało odpowiednio 4-5 i 9-10 nauczycieli;
- w środę
 - od 36 (9) do 142 (4) uczniów, nad którymi opiekę sprawowało odpowiednio 3 i 8 nauczycieli;
- w czwartek
 - od 59 (3) do 149 (5) uczniów, nad którymi opiekę sprawowało odpowiednio 7-8 i 10-12 nauczycieli;
- w piątek
 - od 55 (2) do 141 (4) uczniów, nad którymi opiekę sprawowało odpowiednio 4 i 11 nauczycieli.

Analiza i porównanie liczby uczniów obecnych na świetlicy w każdym analizowanym dniu, w poszczególnych godzinach, z czasem pracy wychowawczo-opiekuńczej każdego z nauczycieli na świetlicy, określonym w „Dziennikach zajęć w świetlicy szkolnej” wykazało, iż liczba 25 uczniów będących pod opieką jednego wychowawcy nie została przekroczona.

(dowód: akta kontroli str. 182-186, 187-192, 193-202, 206-215)

W trakcie oględzin świetlicy szkolnej w dniu 25 listopada 2016 r. /piątek/ ustalono liczbę uczniów uczestniczących w zajęciach świetlicowych oraz liczbę nauczycieli sprawujących nad tymi uczniami opiekę. Badanie przeprowadzono co godzinę, począwszy od godz. 8⁰⁰ do godz. 17⁰⁰, tj. do końca pracy świetlicy. Ustalone wielkości przedstawiono poniżej w układzie: godzina / liczba nauczycieli / liczba uczniów: 8⁰⁰ / 4 / 48; 9⁰⁰ / 4 / 53; 10⁰⁰ / 5 / 68; 11⁰⁰ / 9 / 87; 12⁰⁰ / 9 / 95; 13⁰⁰ / 8 / 82; 14⁰⁰ / 4 / 72; 15⁰⁰ / 4 / 54; 16⁰⁰ / 3 / 46; 17⁰⁰ / 1 / 0.

Ustalono, iż w dniach od 21 do 25 listopada 2016 r. (tj. w tygodniu, w którym w piątek 25.11 zostały prowadzone były oględziny świetlicy), liczba uczniów, którzy w całym tygodniu uczestniczyli w zajęciach szkolnych a nie uczestniczyli w zajęciach świetlicowych wyniosła 23 osoby.

(dowód: akta kontroli str. 55-58)

W związku z faktem nieuczęszczania niektórych uczniów na zajęcia świetlicowe, dyrektor Szkoły wyjaśnił: „Z uwagi na to, że uczniowie nie mają obowiązku korzystania z opieki pozalekcyjnej, zostały opracowane procedury regulujące proces ich przyjscia do świetlicy, a mianowicie – „nauczyciel kończący lekcje w danej klasie (dotyczy klas I-III sprowadza dzieci do świetlicy i przekazuje je z listą wychowawcy świetlicy. Dzieci odebrane od nauczyciela w drodze do świetlicy powinny być wykreślone z listy”. Postępowanie to daje informację nauczycielowi świetlicy, które dzieci zostały odebrane bezpośrednio po lekcjach, za wiedzą wychowawcy klasy lub innego nauczyciela uczącego.

Rodzice/opiekunowie uczniów nie usprawiedliwiają nieobecności swoich dzieci w świetlicy. Część z nich prezentuje dość niefrasobliwe podejście do przestrzegania zasad bezpieczeństwa obowiązujących w szkole, w tym świetlicy, pozwalając swoim dzieciom na nieprzychodzenie do niej przed lekcjami lub po lekcjach bez uprzedniego poinformowania wychowawców świetlicy. Potwierdzają to rozmowy telefoniczne prowadzone przez kierownika i wychowawców świetlicy z rodzicami w zauważonych sytuacjach oczekiwania na lekcje na korytarzu szkolnym.

Powtarzające się sytuacje tego typu są zgłaszane wychowawcy klasy z prośbą o przekazanie informacji rodzicom oraz poruszenie tego tematu na zebraniu z rodzicami i uświadomienie niewłaściwości tego postępowania. Wychowawcy świetlicy natomiast w zauważonych sytuacjach interweniują zabierając ucznia do Sali.

Kierownik świetlicy monitoruje częstotliwość uczęszczania uczniów do świetlicy i w przypadkach dłuższych nieobecności kontaktuje się telefonicznie z rodzicami dla wyjaśnienia powodów tej sytuacji.

Wnioski z rozmów z rodzicami to m.in.:

- uczniowie są zapisani do świetlicy, bo w sytuacji zmiany sytuacji rodzinnej i domowej mieli możliwość przebywania pod opieką,
- uczniowie mają pisemną zgodę rodziców na samodzielny powrót ze Szkoły (dotyczy ponad 30% wymienionych w tabeli uczniów),
- rodzice wiedząc o przestrzeganiu przez wychowawców procedur wychodzenia uczniów do domu (mogą być odebrani jedynie przez osoby upoważnione, a wyjść samodzielnie wyłącznie za pisemną zgodą rodziców/opiekunów) polecają dzieciom nie przychodzić do świetlicy, gdy nikt po nich nie przyjdzie,
- rodzice mają możliwość dostosowywania swojego czasu pracy do planu lekcji dziecka, ale na wypadek nieprzewidzianych okoliczności, chcą mieć możliwość zostawienia dziecka pod opieką w Szkole,
- uczniowie okresowo nie uczęszczają do świetlicy, gdyż:
 - a) opiekę sprawuje dodatkowo w tym czasie inny członek rodziny, np. babcia, dziadek,
 - b) rodzic chwilowo nie pracuje lub jest na urlopie,
 - c) uczeń jest zapisany, bo rodzic planuje rozpocząć pracę i wówczas będzie zostawiać dziecko pod opieką wychowawców świetlicy,
 - d) matka przebywa na urlopie macierzyńskim, wychowawczym".

(dowód: akta kontroli str. 203-205)

2.4

W okresie objętym kontrolą, dla każdej z grup wychowawczych utworzonych na podstawie kryteriów wieku i przynależności klasowej uczniów, dokumentacja związana z działalnością wychowawczą i opiekuńczą świetlicy szkolnej była prowadzona w formie papierowej, jako „Dziennik zajęć w świetlicy szkolnej”.

(dowód: akta kontroli str. 55-58)

Dla każdej z grup wychowawczych utworzonych w oparciu o potrzeby i zainteresowania uczniów, „Dzienniki zajęć” były prowadzone w formie papierowej.

(dowód: akta kontroli str. 216)

2.5

Podsumowania realizacji pracy świetlicy w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 dokonał kierownik świetlicy i przedstawił w formie sprawozdania Radzie Pedagogicznej podczas plenarnego posiedzenia. Wnioski wynikające z podsumowania to:

- należy poszerzać liczbę zajęć integrujących uczniów,
- zorganizować większą liczbę zajęć o charakterze terapeutycznym, szczególnie dla uczniów mających problemy z adaptacją do Szkoły,
- kontynuować prowadzenie zajęć rozwijających zainteresowania uczniów ukierunkowanych na odniesienie sukcesu,
- kontynuować prowadzenie zajęć najbardziej lubianych przez dzieci o charakterze plastycznym – technicznym i ruchowym,
- prowadzić zajęcia i zabawy wyciszające, prowadzące do prawidłowej komunikacji,
- podtrzymywać działania w duchu Szkoły Promującej Zdrowie.

Powyższe wnioski znalazły swoje odzwierciedlenie w działalności świetlicy w latach kolejnych.

(dowód: akta kontroli str. 217-219)

W dniu 15 listopada 2016 r. w rozmowie telefonicznej, kontroler NIK poinformował Przewodniczącego Rady Rodziców Szkoły Podstawowej Nr 15 w Przemyśle o przysługującym uprawnieniu, zawartym w art. 41 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r.

o Najwyższej Izbie Kontroli⁹, tj. możliwości złożenia kontrolerowi NIK oświadczenia dotyczącego przedmiotu kontroli (funkcjonowania świetlicy szkolnej).

Przewodniczący Rady Rodziców poinformował kontrolera NIK, iż powyższą informację przyjął do wiadomości.

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych w Szkole, Przewodniczący Rady Rodziców nie złożył kontrolerowi przedmiotowego oświadczenia.

(dowód: akta kontroli str. 220)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Liczba uczniów w dwóch poddanych analizie (za II semestr 2015/2016) grupach nr VIII i X, utworzonych w oparciu o kryterium wieku i przynależności klasowej przekraczała 25 uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 178-179)

Zgodnie z § 7 ust. 2 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół¹⁰ w świetlicy prowadzone są zajęcia w grupach wychowawczych. Liczba uczniów w grupie nie powinna przekraczać 25.

Dyrektor wyjaśnił, że: „Grupa wychowawcza jest podstawową komórką organizacyjną pracy świetlicy w myśl przepisów jej liczebność nie może przekraczać 25 osób pod opieką jednego wychowawcy. W przytoczonych w zapytaniu grupach VIII i X liczba uczniów jest współmierna do przydzielonej do opieki liczby wychowawców. Skład osobowy grup został dobrany z uwzględnieniem kryterium rotacyjności pobytu w świetlicy. Jak wynika z Pana analiz nigdy nie zdarzyło się aby pod opieką jednego wychowawcy było więcej niż 25 osób. Takie same wnioski wysunęło również Kuratorium Oświaty w wyniku przeprowadzonej w dniu 28.10.2016 r. dotyczącej „Kontroli doraźnej w zakresie prawidłowości organizacji prowadzenia i wyposażenia świetlicy szkolnej w publicznej szkole podstawowej”. W Protokole NPP5533.47216 przedstawiono zapis o treści: „Liczba uczniów podczas zajęć u jednego wychowawcy w świetlicy nie przekracza 25 osób.”

Wcześniejsze kontrole Kuratorium Oświaty również nigdy nie wykazały żadnych nieprawidłowości w tym zakresie”.

(dowód: akta kontroli str. 421-423)

Ocena częściowa

Szkoła utworzyła część grup wychowawczych (np. 16 z 26 funkcjonujących w roku szkolnym 2015/2016) w oparciu o rozpoznane wcześniej potrzeby edukacyjne i rozwojowe oraz zainteresowania uczniów. W grupach tych, Szkoła opracowała a następnie realizowała program zajęć świetlicowych uwzględniający rozpoznane potrzeby i zainteresowania uczniów

Przy organizacji pozostałych 10 grup, Szkoła kierowała się kryteriami wieku i przynależności klasowej uczniów. Tematyka prowadzonych zajęć świetlicowych była taka sama dla wszystkich grup wychowawczych, a metody ich prowadzenia nie zostały zróżnicowane ze względu na wiek uczniów.

W Szkole przestrzegano zasadę, że pod opieką jednego nauczyciela nie pozostaje więcej niż 25 uczniów.

⁹ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 i z 2016 r., poz. 677

¹⁰ Dz. U. z 2001 r. Nr 61, poz. 624 ze zm.

3. Nadzór nad funkcjonowaniem świetlic szkolnych

3.1

1)

Dyrektor Szkoły opracowywał Plany nadzoru pedagogicznego na lata szkolne objęte kontrolą. W załącznikach do Planów wykazano, iż w poszczególnych latach przeprowadzone zostaną kontrole w zakresie: „Dokumentowanie pracy świetlicy”. Planowane czynności kontrolne polegały na:

- przeglądzie dzienników grup świetlicowych,
- obserwacji zajęć świetlicowych.

Częstotliwość przeprowadzania czynności kontrolnych zaplanowano dwa razy w każdym roku szkolnym.

Analiza zapisów w dziennikach zajęć świetlicowych wykazała, iż:

- w roku szkolnym 2014/2015

- dzienniki prowadzone dla grup wychowawczych utworzonych wg kryteriów wieku oraz przynależności klasowej uczniów, były kontrolowane trzy razy w ciągu roku szkolnego, tj. w dniach 9 października; 25 lutego i 29 czerwca 2016 r. Przeprowadzenie kontroli było dokumentowane w „Arkuszu kontroli dziennika zajęć w świetlicy szkolnej”.

- dzienniki prowadzone dla grup wychowawczych utworzonych w oparciu o potrzeby i zainteresowania uczniów były kontrolowane co najmniej trzy razy w roku szkolnym, tj. w dniach 8 października 2015 r., 11 lutego, i 24 czerwca 2016 r.

- w roku szkolnym 2015/2016:

- dzienniki prowadzone dla grup wychowawczych utworzonych wg kryteriów wieku oraz przynależności klasowej uczniów, były kontrolowane co najmniej trzy razy w ciągu roku szkolnego, tj. w dniach 19 października; 10 grudnia 2015 r. oraz 5 lutego; 27 czerwca 2016 r. Przeprowadzenie kontroli było dokumentowane w „Arkuszu kontroli dziennika zajęć w świetlicy szkolnej”.

- dzienniki prowadzone dla grup wychowawczych utworzonych w oparciu o potrzeby i zainteresowania uczniów były kontrolowane co najmniej cztery razy w roku szkolnym, tj. w dniach 20 października 2015 r., 25 lutego, 19 maja i 23 czerwca 2016 r.

Kontroli dzienników dokonywał dyrektor lub zastępca dyrektora Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 216, 221-323, 324-381)

W latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 w świetlicy były prowadzone obserwacje zajęć świetlicowych. W roku szkolnym 2014/2015 zostało przeprowadzonych 11 (w tym obserwacja uroczystości szkolnej przygotowanej przez uczniów ze świetlicy) a w 2015/2016 10 obserwacji. Przeprowadzenie obserwacji było udokumentowane „Arkuszami obserwacji zajęć w świetlicy szkolnej”. Arkusze zawierały informacje dotyczące m.in. celu zajęć świetlicowych i ich zgodności z planem dydaktycznym, metody i formy pracy. Prowadzący obserwacje kierownik świetlicy formułował uwagi dotyczące przebiegu zajęć, określając jednocześnie ich mocne i słabe strony. Dwa arkusze z obserwacji, w części pn. „Obszary wymagające poprawy” zawierały wpisy osoby prowadzącej obserwację, o potrzebie podania uczniom celu zajęć oraz ich podsumowania jak również ważenia proporcji poszczególnych części zajęć. Obserwacja uroczystości szkolnej z okazji „Dnia Matki i Taty” została przeprowadzona przez zastępcę dyrektora Szkoły. Poziom organizacji i przebiegu uroczystości został oceniony jako „bardzo wysoki”. We wnioskach/zaleceniach zapisano: „Uroczystość przygotowana w sposób perfekcyjny. Zawartość merytoryczna bardzo głęboka, niosąca ze sobą dużo pozytywnych emocji i kształtująca uczucia w relacjach rodzinnych. Estetyka i wyraz artystyczny wzbudzał podziw rodziców i wszystkich uczestników”. (dowód: akta kontroli str. 382-404)

2)

W latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 dyrektor Szkoły nie prowadził badań funkcjonowania świetlicy szkolnej w formie ewaluacji wewnętrznej. Taka forma nadzoru pedagogicznego była przeprowadzona w roku szkolnym 2013/2014.

(dowód: akta kontroli str. 217-219, 405-420)

3)

W sprawozdaniu dyrektora Szkoły z nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2014/2015 zapisano, iż w ramach realizacji zadania pn. „Wspieranie dziecka /ucznia młodszego w szkole, w tym zbudowanie efektywnej współpracy ze środowiskiem domowym oraz wspieranie rodziców w opiece nad dzieckiem/ucznem” – „Świetlicę dla dzieci najmłodszych zorganizowano w osobnym pomieszczeniu. Zajęcia w świetlicy szkolnej zapewniały dzieciom pełne bezpieczeństwo. Program zajęć w świetlicy uwzględniał zainteresowania dzieci. Rozkład zajęć w świetlicy umożliwiał odpoczynek dzieciom na świeżym powietrzu oraz odrabianie pracy domowej. Świetlica była czynna w godz. 6³⁰ do 17⁰⁰”.

W sprawozdaniu dyrektora Szkoły z nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2015/2016, jako wniosek wynikający z obserwacji zajęć świetlicowych zapisano, iż: „Na zajęciach w świetlicy szkolnej wykorzystywane są metody kształtujące wyobraźnię uczniów, rozwijające zdolności i zainteresowania”.

W zakresie wspomagania, nauczyciele świetlicy uczestniczyli w szkoleniach wewnętrznych, zewnętrznych oraz spotkaniach zespołu wychowawczego.

W sprawie ustaleń z prowadzonego nadzoru pedagogicznego w zakresie funkcjonowania świetlicy oraz ich wykorzystania, dyrektor Szkoły wyjaśnił: „Na podstawie przeprowadzonych ankiet oraz bieżących informacji wyciągnęliśmy wnioski co do popularności poszczególnych zajęć oferowanych przez świetlicę. Zaplanowaliśmy organizację zajęć w większej ilości sal lekcyjnych oraz na świeżym powietrzu (w przypadku sprzyjającej pogody). W miarę możliwości i posiadanych środków doposażamy świetlicę w większą liczbę puf, gier planszowych, kolorowanek.

Szczególną uwagę przywiązujemy do kontynuowania indywidualnych kontaktów uczniów - nauczyciel, które w efekcie jeszcze bardziej podniosą poziom komfortu i zadowolenia uczniów z pobytu w świetlicy”.

(dowód: akta kontroli str. 99-122, 217-291)

3.2

W sprawie nadzoru sprawowanego przez Organ Prowadzący nad działalnością świetlicy szkolnej, Prezydent Miasta Przemyśla podał, iż: „W ramach nadzoru nad działalnością Szkoły Podstawowej Nr 15 w Przemyśle w okresie od 1 września 2014 r. do chwili obecnej ustalono w porozumieniu z dyrektorem szkoły liczbę grup świetlicowych i wolnych miejsc, na które została przeprowadzona rekrutacja. W wyniku ustaleń zwiększono od dnia 1 września 2014 r. liczbę grup świetlicowych z 7 do 9, zaś od dnia 1 września 2015 r. utworzono kolejną, 10 grupę świetlicową (zwiększenie liczby grup świetlicowych miało związek z obniżeniem wieku szkolnego dzieci). Ponadto w 2014 r. doposażono świetlicę szkolną na kwotę 14 020 zł oraz zakupiono pomoce dydaktyczne na kwotę 5 230 zł.

Warunki prowadzenia zajęć świetlicowych w w/w okresie bezpośrednio nie były sprawdzane. Tym samym nie wydano żadnych zaleceń, czy też uwag do jej działalności. Warunki sprawowania opieki świetlicowej w szkołach podstawowych, w tym w Szkole Podstawowej Nr 15 w Przemyśle, na przestrzeni ostatnich dwóch lat szkolnych były kontrolowane przez organ nadzoru pedagogicznego, który nie

zgłaszał do organu prowadzącego szkołę żadnych uchybień w działalności świetlicy szkolnej”.

(dowód: akta kontroli str. 86-88)

3.3

W okresie od 1 września 2014 r. do dnia zakończenia kontroli, Podkarpacki Kurator Oświaty nie przeprowadził kontroli planowych Szkoły, w zakresie funkcjonowania świetlicy szkolnej.

Kontrola doraźna KO z dnia 28 października 2016 r. zakończona została skierowaniem do Dyrektora Szkoły „spostrzeżeń kontrolującego”. Kontrolujący stwierdził, iż: „Świetlica szkolna zapewnia dzieciom właściwą opiekę i realizuje zajęcia zgodnie z ich potrzebami i zainteresowaniami. Zajęcia świetlicowe uwzględniają potrzeby edukacyjne i rozwojowe oraz możliwości psychofizyczne dzieci, prawidłowy rozwój fizyczny, pomoc w odrabianiu lekcji, rozwijają zdolności i zainteresowania uczniów. Świetlica jest dobrze wyposażona w pomoce dydaktyczne, sprzęt i materiały umożliwiające prowadzenie zajęć oraz organizację czasu wolnego dziecka.

Świetlica szkolna funkcjonuje zgodnie z przepisami prawa. Organizuje różnorodne zajęcia rozwijające wszechstronny rozwój uczniów. Prawidłowo urządzona sala do zajęć świetlicowych stwarza odpowiedni nastrój oraz uprzyjemnia pobyt dzieci na zajęciach”.

(dowód: akta kontroli str. 124-139)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Dyrektor prowadził nadzór pedagogiczny świetlicy poprzez kontrolę i obserwację wykorzystując ustalenia do poprawy jej funkcjonowania.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, wnosi o:

1. W przypadku przetwarzania przez Szkołę danych osobowych wrażliwych uczniów, pobieranie na piśmie zgody na to przetwarzanie, od ich opiekunów prawnych.
2. Nieumieszczanie w dzienniku zajęć w świetlicy danych innych, niż wymienione w § 11 rozporządzenia w sprawie dokumentacji oraz wprowadzenie procedur wewnętrznych umożliwiających wychowawcy świetlicy szybkie pozyskanie niezbędnych informacji o uczestniku tych zajęć.
3. Przestrzeganie zasady, aby w grupie wychowawczej nie było więcej niż 25 uczniów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Trzebownik, dnia stycznia 2017 r.

Kontroler
Paweł Adamski
Doradca prawny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka

.....
Podpis

.....
podpis